

Fairy Queens

Een zelfrelativerende ode aan de barok

Fairy Queens

*Een slordige vierhonderd jaar geleden richtte Lodewijk XIV de Koninklijke Academie voor Dans op om mensen op te leiden voor vertoningen aan het hof. Aan die academie werden de grondbeginstelen vastgelegd van het ballet, waaruit later -als tegenbeweging- de moderne dans is ontstaan. In Fairy Queens keert choreograaf **Peter Savel** terug naar de roots, om te flirten met barok, vanuit oprechte bewondering, maar zo nu en dan ook met een vette knipoog.*

Peter Savel

Muziek. Dat moest het uitgangspunt worden voor de voorstelling met Passerelle. 'Ik wou daar heel graag rond werken', bevestigt hij, 'omdat de wisselwerking tussen dans en muziek mij altijd al geboeid heeft. Dans is voor mij muziek. Jammer genoeg heb ik daar tijdens mijn opleiding aan P.A.R.T.S. een tijdlang afstand van moeten nemen. De docenten legden een sterk accent op de beweging. Vaak werkten we aan stukken waarin niks van muziek te horen was. Als je het aanbod aan voorstellingen bekijkt, zijn er heel mooie, complexe dingen te zien, maar de muzikaliteit ontbreekt. Er wordt niet meer gedanst op muziek. Daar wou ik naar terug.'

'De keuze voor barok heeft gedeeltelijk te maken met een persoonlijke voorkeur. Maar ik vond dat er ook inhoudelijk veel mee te doen viel. Die muziek is zo gedefinieerd, zo mathematisch. Binnen de barok gelden hele strenge regels over tonen, over de manier waarop je moet componeren om tot een bepaald gevoel te komen, over instrumenten die al dan niet bij elkaar horen of over de structuur van de muziek. Het is een boeiende wereld. Vooral als je weet dat die barok uit de volkse muziek komt. Dat waren de liedjes en dansen van de gewone mensen, die zijn aangepast, in regels gegoten en verfijnd. Met een beetje verbeelding kan je er nog altijd het springerige van een volksdans in zien, maar het is ingetogen en binnen perken geplaatst.'

Barok intrigeert mij omdat het zo gedefinieerd is. Er gelden strenge regels over tonen en structuren. Zelfs over de manier waarop je moet componeren om tot een bepaald gevoel te komen.

Peter Savel is geboren in Slowakije. Hij studeerde er danspedagogie en trok daarna naar P.A.R.T.S., de dansschool van de Belgische choreografe Anne Teresa De Keersmaeker. Hij wou er zich verdiepen in creatie. In 2010 studeerde hij af en ging hij les geven, eigen voorstellingen maken en dansen voor andere choreografen. Hij was onder meer te zien in *De l'air et du vent* van de Fransman Pierre Droulers. Begin dit jaar maakte hij met de Duitse theatermaker Juliane von Crailsheim de voorstelling *Could we flie together* en binnenkort stelt hij in Leuven een nieuwe solo voor. Door zijn achtergrond als dansdocent besteedt Savel veel aandacht aan het proces bij de totstandwording van zijn voorstellingen en de samenwerking met zijn dansers.

De uiteindelijke muziek voor *Fairy Queens* is die van de semi-opera *King Arthur* van Purcell. 'Kort samengevat gaat het over een koning die vecht om een prinses te redden, maar op een bepaald moment bevriest. De elfen komen hem redden en wakkeren, letterlijk en figuurlijk, het vuur weer aan. Hoewel de titel van onze voorstelling naar het verhaal verwijst, is het geen verhalende voorstelling. Onze boodschap is abstracter. In het beste geval wilden we het hebben over vechten voor liefde, het worstelen met relaties. Daar hebben we met de dansers veel over gesproken. Het leuke was dat er in de groep dansers zijn van verschillende leeftijden. De jongsten hebben nog niet zo veel ervaring met relaties. De ouderen wel. Ine bijvoorbeeld is al getrouwd en is zelfs mama van twee kinderen. Dat maakte onze gesprekken rijker.'

Eén worden met blokfluit

Heel veel materiaal in de voorstelling is gegroeid vanuit opdrachten, onder meer rond muzikaliteit. 'Ik liet de dansers bijvoorbeeld muziek horen en vroeg hen om één te worden met een bepaalde stem of instrument, om mee te bewegen op het ritme, de intensiteit en de sfeer ervan. Geen simpele opdracht: je moet je concentreren op de muziek, rekening houden met wat de anderen doen, met de ruimte waarin je beweegt, ... Maar die moeilijkheidsgraad maakt het ook mooi. De dansers komen tot nieuwe bewegingen én je ziet hun karakter doorschemeren in wat ze doen. Ik beschouw choreografie vaak als een spel. Die opdrachten zijn een soort puzzel die je uitstrooit voor kinderen en waar je ze mee laat spelen. Sommigen zullen die puzzel oplossen op een zeer logische manier en weldoordacht met de randen beginnen. Anderen zullen een impulsievere of creatievere oplossing zoeken.'

Ook rond ruimte is er veel gewerkt. 'Omwille van de parallelen tussen muziek - tijd zeg maar - en ruimte, maar ook gewoon praktisch. Als er zes mensen op de vloer staan, dan moeten die een plek hebben, ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de ruimte zelf. Meestal werkten we vanuit improvisatie om daarna een aantal regels vast te leggen, zoals: in dit deel mogen jullie enkel nog in vierkanten rond elkaar bewegen. Grappig trouwens hoe die vorm, het vierkant, heel vaak terugkomt in de voorstelling. Als je aandachtig kijkt, dan zal je zien dat we de scène in vierkanten hebben ingedeeld: vier lijnen langs de kant, met daarbinnen nog eens drie vierkanten. Die vormen zijn niet uitgetekend. Maar de dansers bewegen wel volgens dat patroon, waardoor het publiek de lijnen als het ware ziet verschijnen en verdwijnen. Waarom we net met vierkanten hebben gewerkt? Wel, dat is moeilijk uit te leggen. Heel veel elementen in een voorstelling ontstaan intuïtief. Je doet het omdat het juist aanvoelt. Voor mij verwijst het vierkant naar het mathematische van de muziek, de strikte structuur ervan. Door zijn regelmatigheid geeft het ook een goed tegengewicht aan het ronde, het organische van de bewegingen.'

Met professionele dansers wordt een voorstelling maken al snel een job. Terwijl je met amateurs veel sterker de passie voelt.

'Ook het verhaal *King Arthur* leverde inspiratie voor bewegingsmateriaal op. We hebben een paar elementen uit het verhaal naar beweging omgezet. De passage bijvoorbeeld waarin Arthur bevriest is een soort sterfscène geworden, waarin de dansers in negen stappen naar beneden gaan. En waarschijnlijk zullen veel mensen denken dat ze bepaalde elementen herkennen uit de barokdansen. Maar die zijn dus historisch niet correct', lacht Peter. 'De muziek die we gebruiken roept zo'n sterke associatie op met een bepaalde manier van bewegen dat we daar mee gaan spelen zijn. Op een bepaald moment is er een stukje in de voorstelling dat wij *horses* noemen. Dat is gebaseerd op een klassieke hofdans, maar de dansers bewegen zo overdreven op en neer, dat ze wel paarden lijken.'

Hoewel barok synoniem staat voor een flinke dosis overdaad, heeft Peter het scènebeeld heel simpel gehouden. 'De belichting is minimaal. Een paar kleuren op de achtergrond, die evolueren naargelang de sfeer. De dansers dragen eenvoudige kostuums, vrouwelijk, maar vooral simpel en elegant. Er is enkel hier en daar een detail dat anders is en dat iets vertelt over de persoonlijkheid van de danser. Het is trouwens omwille van die eenheid, dat ik graag zelf bepaal wat er moet gebeuren op vlak van licht en kostumering. Als je anderen daarover laat beslissen, dan sluipen er te veel verschillende invloeden in de voorstelling. En dat vind ik niet mooi.'

Virtuositeit versus passie

De samenwerking tussen Passerelle en Peter Savel kwam er op voorstel van Peter zelf. 'Ik had gewoon erg veel zin om met deze groep te werken', zegt hij. Eerder had ik al een **dans.art** gedaan voor Passerelle en dat was bijzonder goed meegevallen. Weet je, wanneer je als professionele danser meewerkt aan een voorstelling, dan wordt dat al snel een job. Terwijl je met amateurs nog altijd de passie voelt. Ook nu. Het enthousiasme was bij momenten zo groot dat ik het gevoel had dat ze door een muur konden breken. Dat de dansers van Passerelle technisch minder virtuoos zijn dan professionals heeft mij geen seconde gestoord. Integendeel. Ik hecht daar niet zo veel belang aan. Van mij hoeven dansers hun been niet tot tegen hun oor te kunnen heffen. Veel belangrijker zijn de wil om te leren en een sterke fysieke inzet. Ik heb mij dan ook nooit beperkt gevoeld. Dit stuk is geworden wat het moest worden, ik had het niet anders aangepakt met professionelen.'

de cast van *Fairy Queens* in repetitie